

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglaših vsaka beseda 50 par.

Št. 6.

Ljubljana, dne 13. februarja 1925.

Leto V.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Republikanskim volilcem!

Volitve so končane in danes lahko mirno in hladno presojamo njihov rezultat.

Veliko večino slovenskih glasov je dobila v Sloveniji Slovenska ljudska stranka in dobila je tudi število za njo oddanih glasov primerno številu mandatov.

Po številu oddanih glasov stoji na drugem mestu republikanska stranka. Republikanskih glasov je bilo v Sloveniji oddanih okroglo 21 tisoč in temu številu glasov odgovarjajo tudi trije mandati (na Štajerskem.) Število republikanskih glasov na Kranjskem za mandat ni zadostovalo, ker so dosegli republikanci le 4000 glasov, dočim znaša količnik skoro še enkrat toliko.

Ta rezultat ni sijajen, za prvi začetek pa je zadovoljiv, zlasti če pomislimo, s kakšnimi ogromnimi težavami se je morala boriti republikanska stranka.

Na nas je pritiskala v prvi vrsti vlada z obznanom. Zaradi obznane so morali na višje povelje orožniki republikance zapirati, plenili so naš list, preiskavali so hiše in skednje in kozolce, če ni kje kaj „prepovedanega“ in naši zaupniki na deželi niso imeli pred oblastjo nikdar miru, ne po dnevi in ne po noči.

Oblastni organi uživajo na deželi veliko spoštovanje, imajo pa ljudje pred njimi tudi velik strah. Strah pred orožniki, ki je našemu ljudstvu takorekoč prirojen, je število republikanskih glasov silno zmanjšal. Da

je bil strah ljudi pred orožniki popolnoma neopravičen in neutemeljen, to vidimo danes, ko se izmed vseh 21 tisoč republikancev ni niti enemu kaj zgodilo!

Veliko škodo so nam dalje napravile neštnevolne volilne laži. O teh bomo govorili na drugem mestu. Mi na vsako tako laž nismo mogli sproti odgovarjati, ker ne razpolagamo z dnevnikom, ampak imamo le skromen tednik. Ravno tako tudi nismo mogli svojim agitatorjem dajati potrebnih navodil, ker agitatorjev sploh nismo imeli. Za nas so agitirali samo naši kandidatje in njihovi namestniki. Za posebne plačane agitatorje nismo imeli denarnih sredstev na razpolago.

Zato pa je volilni rezultat za nas tem častnejši. Z mirno vestjo lahko trdimo, da smo dosegli vse, kar smo s svojimi skromnimi silami mogli doseči.

Naši neustrašeni volilci zaslužijo pa posebno zahvalo. To so možje, ki se niso zbal niti vladnega pritiska niti so se ustrašili raznih laži, ampak so trdno in neomajno stali na braniku za republikansko misel. Upamo, da bo pogum teh zavednih mož visoko dvignil republikansko zavest tudi pri onih, ki so vsled pritiska omahovali ali celo omahnili, in pa tudi one, ki so se dali zapeljati od lepih, toda lažljivih besed.

Za nas velja sedaj eno: Krepko, pogumno in neustrašeno naprej na novo delo!

Druga najmočnejša stranka v Sloveniji.

Volitve v Sloveniji dne 8. februarja niso izpadle tako, kakor smo pričakovali. Odkrito povemo, da smo pričakovali večjih uspehov, kakor pa smo jih dosegli, zlasti na Kranjskem. Če pa upoštevamo, da smo stopili v javnost kot stranka takorekoč tik pred volitvami, brez denarnih sredstev in brez zadostne organizacije, zgolj z našim skromnim tednikom, moramo biti zadovoljni tudi s tem, kar smo dosegli. Ako ne upoštevamo Ljubljane same, kjer so metali volilci vseh mogočih strank in političnih struj kroglice v škrinjico dr. Korošca, in to zaradi znanega nastopa »Orjuna«, vidimo, da smo po številu oddanih glasov v Sloveniji druga najmočnejša stranka.

V obeh volilnih okrožjih, to je v okrožjih Ljubljana-Novo mesto in Maribor-Celje, so dobile stranke sledeče število glasov:

Slov. ljudska stranka 100.617.
Slovenska republikanska stranka 20.426.

Samostojna demokratska stranka 19.649.

Samostojna kmetijska stranka 12.327.

Komunisti 5004.

Oficijelni socialisti 4994.

Naš uspeh je torej precejšen, zlasti če pomislimo, da smo nasproti starim dobro organizovanim strankam, ki so razpolagale s številnim časopisjem, s stotinami agitatorjev in milijoni denarja, stali mi praznih rok, brez zadostnega števila inteligentnih sodelavcev.

Pri tem smo bili brez moči na dve plati: Oblasti so nam plenile list, pa tudi nezaplenjene številke našega lista veliko število pošt enostavno ni dostavljalo naslovljencem na višji ukaz. Letake nam sicer niso zaplenili, pač pa na ukaz policije zadržali na ljubljanski pošti ter jih potem prenesli na sodišče — Bog ve zakaj. Volilne shode so nam zlasti na Štajerskem zabranili, na Kranjskem pa razpuščali ali drugače preprečevali. Na drugi plati pa smo bili brez moči proti nam nasprotnim strankam, ki so se posluževale debelih laži, zlasti takšnih osebnega značaja. Na g. Prepeluha so zlasti samostojni kmetje in klerikalec vrgli toliko golid blata, da ni čudno, ako so manj trdni pristajši naše misli začeli omahovati. Zadnji teden pred volitvijo je zlasti na Kranjskem stopila v volilni boj večina gg. duhovnikov, ki so nasledili »Slovenčev« laži, da smo slovenski republikanci podpirani od samostojnih demokratov in g. dr. Žerjava, da smo ž njimi v zvezi in da nam je g. dr. Žerjav dal denar. Vse to je bilo izmišljeno in pisano ter izrečeno brez dokazov, ker jih seve nihče imeti ne more! S svojo moško besedo ponavljamo, da je bila to izmišljena laž, ker bi sicer ne bili v takšnih težavnih finančnih razmerah, v kakršnih smo bili med volitvami in smo še danes. Če so samostojni kmetje v svojem listu in svojih brošurah lagali o nas na debelo, to še nekam razumemo. Ne moremo pa zapopasti in razumeti, da se je

dala v takšno reč zavesti večina gg. duhovnikov, katerih poklic je vendarle etičen in vzvišen. Te laži so nam zlasti na Kranjskem odjedle precej somišljenikov. In posledica tega je bila: nenavadno visoko število glasov za samostojne demokrate in samostojne kmete, kateri oboji so sami razočarani nad svojimi uspehi. **Tarča Slovenske ljudske stranke smo bili mi!** Mi smo nosili vso težo agitacije stranke, ki se v političnih bojih zaščituje z vero in cerkvijo in ki ima na razpolago vso tisto veliko administracijo, ki je s tem v zvezi.

Kljub vsemu temu smo v Sloveniji dobili nad 20.000 glasov, postali, ako ne vsejemo mesta Ljubljane, kjer mi nismo imeli svoje kandidatne liste, druga stranka v Sloveniji in dobili 3 mandate!

Ne trdimo, da je to uspeh ali zmaga. To je le prvi korak. In četudi nam bo i v bodoče onemogočen hitrejši razvoj, vemo vendarle, da se je naša politična misel prijel naša zemlja in naših ljudi in da ne bo več zaspala. Prišel bo prej ali slej dan njegega vstajenja in njege zmage. Zato po koncu glave in na organizatorično delo!

Zlorabe.

Ob priliki zadnjih volitev, je Slovenska ljudska stranka zadnji teden vrgla med množico več laži. Njeni agitatorji so jih sistematično širili in celo nekateri gg. duhovniki so nasledili, da so te vesti širili dalje. Tako so v kranjskem, kočevskem, logaškem okraju širili laž, da smo slov. republikanci eksponenti demokratov in plačani od g. dr. Žerjava. S tem so zbegali več tisoč naših volilcev. Po drugih okrajih zopet (belokranjskem, krškem itd.) so širili vest, da mi nismo pravi republikanci, ker smo se baje ločili od Radičeve stranke, ampak da so oni (klerikaleci) resnično pravi republikanci, ker da so v zvezi z Radičem. Drugod zopet so duhovniki pisali pisma našim somišljenikom in jih rotili, da naj volijo SLS. Takšnih pisem imamo več. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo danes le eno samo in še to samo zato, da se ne bo reklo, da nekaj trdimo za kar nimamo dokazov. Tako je pisal mnogo pisem g. župnik na Turjaku našim somišljenikom. Eno teh pisem se glasi:

Prijatelj!

Ni bilo še kmalu volitev, ki bi bile tako važne in odločilne kot volitve v nedeljo 8. februarja. Pojdite torej v nedeljo gotovo na volišče! Noben vzrok, nobeno opravilo naj Vas ne zadrži doma! Dajte poguma tudi vsem omahljivcem v Vaši okolici in pripeljite vse na volišče. Vsi volit! Ta dan mora biti zapisan v zgodovini, da smo bili Slovenci možje s pametjo in razumom in ne podkupljive cunje. Vsak vrzi kroglico v 1. škrinjico, ta je dr. Ant. Koroščeva, ta je Slov. ljudska stranka.

Zakaj vsi na volišče?

1. Kdor ostane doma, pomaga do zmage nasprotnikom.
2. Kdo bi hotel, ko vas gori in vsi gasijo, sedeti doma?
3. Ali hoče kdo nositi celo življenje na sebi madež, da je ob najbolj usodepolni uri svoje domovine držal križem roke?
4. Ta ali oni pravi: »Saj bodo brez mene tudi opravili.« Ali veste, kaj taki izgovori lahko prinesejo? Pri zadnjih volitvah je na ta način ostalo doma 59.000 volilcev. Kolika škoda za krščansko stranko, kolik profit za nasprotnike!
5. Kdo hoče, da se mu bo očitalo, da je bil 8. februarja strahopetec? Zato vsak na volišče!

Katera škrinjica je prava?

Prva. Ta je dr. Ant. Koroščeva, Slov. ljudska stranka. Zakaj je ta edino prava?

1. SLS bo volil cel slovenski narod. Danes je jasno, da bo SLS zmagovalka.

2. SLS hoče pravico za vse stanovce.

3. SLS je junaško branila v najhujših bojih pravice slovenskega ljudstva. Ali bi bilo hvaležno, če bi drugi stranki dali sedaj svoj glas?

4. Slov. ljudska stranka je krščanska stranka. Kdor je pravi katoličan in veren človek, drugih strank niti pogledal ne bo.

Zakaj ne boste volili z republikanci?

1. Ker premalo še poznate njih voditelje, da bi jim mogli na prvi pogled zaupati. Tudi samostojneži so obljubovali vsa leta kmetom nebesa. Kje so danes?

2. Republikanska stranka krađe Slov. ljudski stranki moč. »Slov. Republikanec« je vse stranke pustil na miru, samo Slov. ljudsko je črnil in blatil. In liberalno časopisje se je zaletavalo na vse strani, samo Prepeluhovega časopisa ni skoraj nikoli resno omenjalo.

3. Republikanci pravijo: »Saj bomo šli potem skupaj z SLS.« To je farbarija! Zakaj pa ne greste danes skupaj, ko je treba na boj?

4. Kaj pravijo republikanci o veri? Da niso proti veri in duhovnikom. Ali je ta odgovor dovolj? Če smo katoličani, moramo od poslancev zahtevati ne samo, da vero na miru pustijo, ampak da jo branijo, čuvajo; čuvajo pravice Cerkve, varujejo kršč. nauk v šoli itd. Ali bodo republikanski poslanci to storili? Ne. Saj vidimo, kako mnogi grejo k tej stranki in pravijo: Ta je prava, ker nimajo duhovniki pri njej nič govoriti. Torej kjer je duhovnik, je nesreča. Ali si upate to dokazati? Kdo je za pripravo ljudstvo več storil, ali posvetni doktorji ali duhovniki? Vprašajte svojo pamet, ne plačanih zapeljivcev!

5. Ali je država takrat srečna, če je republika? Ne. Takrat je srečna, če jo vladajo poštenjaki, pa je lahko kraljestvo ali republika.

6. Koliko poslancev bo izvoljenih od republikancev? Eden — ali pa še tisti ne! Boste videli. Ali Vam bo en sam dal republiko?

7. Danes zahtevati republiko se pravi zahtevati vojsko. Ali še niso sili krvi?

8. In če bo republika — ali bo za kmeta v Sloveniji kaj boljše, če bo še vedno suženj? Zato je naš glas: Najprej avtonomijo, potem bomo šele govorili, če je republika potrebna.

9. Ako volite z republikanci, ali veste, kaj se lahko zgodi? Zgodi se lahko, da propade v kočevskem okraju priljubljeni poslanec Karol Škulj. Kdor voli Prepeluha, pljuje v obraz Škulju, ki je osivel v delu za slovenskega delavca in kmeta. Če pade Škulj, bo cel okraj brez poslanca in brez zastopnika v Belgradu. H komu se bodo zatekali naši ljudje? Ali k Prepeluhu? Ali bo ta, če bo sploh izvoljen, mogel iti tako na roke ubogemu trpinu, kot je to storil vedno Škulj?? Izbirajte! Škulj — domačin — duhovnik!!

Prepeluh — tujec, uradnik!! Kateri vam je ljubši? —? Ne smemo pustiti, da pade naš Škulj! V boj za njega! — Ako boste turjaški farani volili republikance in bo vsled tega padel Škulj, potem bom jaz takoj prasil za drugo faro. Če namreč duhovniku nič več ne verjame — ga tudi Vam treba ni. (Podčrtali mi.) Pozdrav! Vaš župnik Hiti. (Opomba. Kar je debelo tiskano, to je napisano v originalu z rdečo tinto.)

Slovenci še niso zlepa valjali v moralnem blatu kakor v zadnjem volilnem boju. Samo za las je še manjkalo, da nismo čisto natanko zvedeli, kolikrat opraviča na dan ta ali oni kandidat svojo telesno potrebo. Žalostno je, da se je tudi takozvano katoliško časopisje izkazalo v tem oziru prav malo katoliško.

»Republikanci so za Žerjava!«

Z raznimi lažmi so se borili naši nasprotniki posebno proti republikancem. Toliko se niso potrudili, da bi bili hoteli dokazovati ljudem pogubnost republike in prednosti monarhizma, ker so vedeli, da se jim mora vsak tak dokaz ponesrečiti. »Zato so posegli po laži, da so »republikanci v zvezi z Žerjavom«.

Ta laž je bila jako dobro preračunana. Naši nasprotniki so jako dobro vedeli, da je slovensko ljudstvo proti dr. Žerjavu slabo razpoloženo. Ali so vzroki tega nerazpoloženja opravičeni ali ne, ne bomo preiskovali. Mi ugotavljamo le dejstvo. Kljub temu pa, da so dobro vedeli, da obstojajo med republikanci in med dr. Žerjavom nepremostljiva idejna in načelna nasprotja, so vendar pograbili očitno laž, da obstoji med dr. Žerjavom in med republikanci neka zveza! Oni sicer niso povedali, ali dajejo republikanci Žerjavu denar ali pa on nam. Povedati tudi niso vedeli nič o kakšnih morebitnih volilnih kompromisih med nami in med demokrati, pa so vseeno zapisali, da

Kakšna pa je resnica? Resnica je, da smo mi kot republikanci res v zvezi s hrvaškimi republikanci. Naša zveza s Hrvati pa je **federativna**. To se pravi: Če zmagamo, naj odločujejo na Hrvaškem hrvaški republikanci, v Sloveniji pa slovenski!

To smo mi že od vsega početka javno povedali. Kljub temu pa so se našli ljudje, ki so hote in namenoma širili laži o »hrvaški komandi« in sicer so jo širili v veri, da bodo ljudje njihovim agitatorjem bolj verjeli kot nam, posebno še, če je agitator — duhovnik... Žalostno je to, ampak res je!

Tudi ta laž nam je vzela nekaj stotin glasov.

»Tudi mi smo republikanci!«

Najuspešnejša volilna laž naših nasprotnikov pa je bila ta, da so zlasti zadnje dni tik pred volitvami poslali posebno v obmejne kraje na stotine agitatorjev z naročilom, naj povsod poudarjajo, da je tudi Slovenska ljudska stranka za republiko, ali pa naj celo naglašajo, da je **samo Slovenska ljudska stranka edina in resnična republikanska stranka!**

Ta laž nas ni veljala le na stotine, ampak na tisoče glasov!

Mi smo že pred tedni omenili slučaj, kako so kmetje v neki občini na Dolenjskem kaplana, ki je agitiral za Slovensko ljudsko stranko, prisilili vpričo posl. Sušnika, da je **podpisal** izjavo, da je republikanec! Izjavo s podpisom še hranimo. Slučaj tega kaplana ni ostal osamljen. Njegov zgled so posnemali vsepovsod. Kjerkoli stoji kakšno župnišče v okrajih, ki meje na Hrvaško. Tako so pa govorili ljudje, ki jim ne more biti neznano, da je Slovenska ljudska stranka na svojem zaupnem sestanku v Celju na odločen pritisk samega dr. Korošca republikanstvo zavrgla in se izrekla za monarhizem! Tako so govorili ljudje, ki so na zadnjem katoliškem shodu videli lahko na svoje oči, kako se je dr. Korošec ponosno senčil (v kraljevski milosti!

Ali gospodje duhovniki ne uvidevajo, s kako nevarnim ognjem se igrajo, če širijo med ljudstvo očitne laži samo z namenom, da rešijo eni politični stranki kak mandat?

Kaj nas uče zadnje izkušnje?

Vsem takim podobnim lažem pa dvajset tisoč slovenskih republikancev **ni verjelo**. Tem možem vsa čast in priznanje. Oni so jedro, ki se ne bo pokvarilo.

Mi ki lažem nismo verjeli, se moramo potruditi, da jim tudi drugi ne bodo več verjeli. Zato moramo misliti na sredstva in pota, in sicer na **poštena** sredstva in na **poštena** pota, da za bodočnost take stvari **preprečimo**.

Glavno in najmočnejše naše sredstvo je naš list. Mi se bomo potrudili z vso močjo, da bomo vedno povedali in pisali to, **kar je res!** Ker so pa zmote povsod mogoče, izjavljamo, da bomo vsako zmoto, čim jo spoznamo, tudi radi popravili brez uradnih popravkov, ker smo in hočemo ostati možje. Z lažmi ne moremo zmagati, ker smo prepričani, da z lažjo pridobljena moč ne drži.

Zato prosimo svoje somišljenike, naj zastavijo vse svoje sile, da se naš list kolikor mogoče **razširi**. Mi ne smemo odnehati in v lenobi čakati na prihodnje volitve, ampak moramo delati že takoj neumorno in vztrajno teden za tednom.

Drugo glavno sredstvo so **shodi, sestanki in predavanja**. Teh pa ne more biti, kjer ni delavnih krajevnih republikanskih organizacij. Teh je treba ustanoviti kolikor mogoče mnogo po celi Sloveniji. Volitve so pokazale, da je glasovalo za republiko mnogo ljudi v krajih, kjer ni naš list nobenega naročnika in kjer ne obstoji še nobena krajevna politična organizacija. Te raztrese ne ude bo treba v podrobnem delu zbrati in organizirati. Če bo to delo izvršeno, bodo imele vse laži kratke noge.

Rezultati volitev 8. februarja v Sloveniji.

Volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto. Voli 10 poslancev.

Volilni okraj	Korošec	Žerjav	Pucelj	Prepeluh	Makuc	Murn	Deržič	Čobal	Pastorek
Črnomelj	2082	632	478	781	48	72	11	4	18
Kamnik	5390	675	636	111	180	18	23	15	22
Kočevje	4854	841	580	645	53	22	82	22	28
Kranj	6678	1640	699	380	252	31	121	181	80
Krško	4867	754	1746	998	191	34	48	25	22
Litija	4670	667	560	128	602	65	123	139	44
Ljubljanska okol.	8120	1447	1381	266	748	45	64	301	23
Logatec	2337	1392	293	315	72	6	119	17	23
Novo mesto	4859	940	1877	460	107	59	72	28	25
Račoveljica	3582	1422	462	50	539	31	160	163	248
Skupno število	47.939	10.410	8712	4034	2792	386	828	895	715

Volilno okrožje Maribor - Celje s Prekmurjem. Voli 15 poslancev.

Volilni okraj	Korošec	Radič	Hartner	Pivko	Zagor-ski	Pucelj	Makuc	Schauer	Ravnik	Korun	Hribar	Möder-dorfer	Štrbenac	Marko-vič
Brežice	2477	1090	15	417	16	674	78	56	36	146	4	59	3	54
Celje	5621	497	19	1223	25	466	88	499	79	614	15	127	7	330
Doljna Lendava	1668	2054	336	551	26	16	8	21	200	29	98	11	29	94
Konjice	2239	164	9	334	17	73	23	427	11	97	4	13	6	17
Laško	3139	274	15	785	29	126	1107	65	30	204	10	160	9	57
Ljutomer	3723	262	19	561	14	440	27	641	63	24	6	6	4	49
Maribor, desni breg	3636	1437	20	598	30	216	281	436	128	550	63	102	11	156
Maribor, levi breg	7134	1828	29	1299	52	326	207	1033	288	856	18	42	21	687
Mozirje	1839	280	18	217	15	17	—	1	2	13	3	20	—	64
Murska Sobota	2622	4385	1438	948	47	22	25	126	58	79	48	18	74	297
Ormož	2620	250	9	463	12	207	9	34	20	12	1	2	4	18
Prevalje	1156	503	4	188	16	11	71	70	58	642	13	178	5	45
Ptuj	5113	1453	21	532	21	358	34	399	78	231	58	21	7	69
Slov. Gradec	3583	718	23	586	21	112	57	428	27	566	13	260	8	157
Šmarje	4138	1197	24	557	29	551	97	111	10	35	1	31	5	43
Skupno število	52.678	16.392	1999	9239	370	3615	2212	4347	1088	4099	355	1050	193	2137

Udeležba 99.674, kolličník 6.230.

Po volitvah. — Volilne laži.

Splošna sodba o zadnjih volitvah je, da tako divjega, umazanega in grdega volilnega boja, kakor je bil zadnji, Slovenija že dolgo ne pomni. Spočetka je kazalo, da se bodo stranke vojskovale mirno in v mejah dostojnosti. Kolikor bolj pa smo se blizali 8. februarju, toliko hujše je naraščal val podivjanoosti in nebrzdane politične strasti so se razvnele do pobsesnelosti.

Oseba in princip.

Volilni boj je splošno potrdil staro resnico, da Slovenci nismo ljudje **principov**, ampak da se valjamo še vedno v vsakdanjih **osebnostih**. Mi smo prav redko brali v takozvanem naprednem časopisju, da mora zmagati in zakaj da mora zmagati jugoslovanska ideja, torej princip, ki pravi, da smo Slovenci in Hrvati in Srbi »eno« in da moramo zato imeti tudi centralistično urejeno državo. To smo brali prav redko, navadno pa smo brali, da mora zmagati oseba dr. Žerjava! Mi smo prav redkokdaj brali, da morajo zmagati principi katoliške morale, brali pa smo vedno, da mora zmagati oseba dr. Korošca. Nikdar nismo brali v slovenskem dnevnem časopisju, zakaj je monarhistični

princip boljši kakor republikanski, ampak vedno smo brali, da je Radič kot oseba bedak, tepec in cigan. Bojevali smo se torej ne proti načelom z načeli, ampak proti **posameznim osebam** in proti tem s tako grdimi in gnusnimi sredstvi, da mora biti vsakega Evropejca sram. Kar je bilo mogoče najti na kakšni osebi napak, resničnih ali izmišljenih, vse so metali ljudje drug na drugega, tako da je moral dobiti miren opazovalec vtis, da imajo Slovenci navado postavljati za svoje zastopnike svoje največje lumpe! Res je pač, da je težko osebo popolnoma ločiti od načel, ker je oseba kot nosilec in zastopnik tega ali onega načela tudi jako važna. Zato je skoro neizogibno, da se morajo tudi v načelnem boju omenjati osebe. Toda dostojni ljudje se trudijo, da vse osebnosti iz načelnega boja kolikor mogoče **omeje** in se dotikajo oseb le, kolikor je neobhodno potrebno. Zadnji volilni boj pri nas pa je dokazal, da se Slovenci za načela brigamo prav malo, pač pa da damo vse le na osebe kot take in ta boj proti osebam kot takim je pokazal vsemu svetu našo strahovito moralno nižino. Tako na dolgo in široko se

smo republikanci z Žerjavom zvezani. To so storili v veri, da ljudje vedno verjamejo, kar stoji v »Slovenecu«, ker smatrajo ljudje »Slovenca« za **katoliški** list, ki ne sme lagati. Mi priznamo, da se je ta račun popolnoma posrečil in ta laž je veljala republikance nekaj sto glasov.

Resnica pa je, da med nami in dr. Žerjavom ni bilo in tudi še danes ni nobene zveze! Če bi bili mi zvezani z dr. Žerjavom, bi bili v volilni dobi v denarju lahko kar plaval v posamezni naši požrtvovalni somišljeniki ne bi stali danes na robu svojega gospodarskega propada, ker so iz svojih žepov potegnili zadnje vinarje za volilni boj!

Jako pa se moti, če kdo pričakuje od gotovih ljudi, da bodo svojo laž popravili! Gniloba bo gnala naprej.

»Hrvaška komanda«.

Druga tudi jako uspešna volilna laž je bila trditev, da smo slovenski republikanci »hrvaška« stranka, ki dela na to, da pridemo Slovenci pod zagrebško komando in da pride Prekmurje pod Hrvaško.

To laž je ponavljalo na tisoče in tisoče agitatorjev, ki so jo širili od hiše do hiše.

Duhovniki in politika.

Piša nam pravnik: SLS je postavila v 7 okrajih duhovnike za kandidate. Bilo bi bolje, da se duhovščina ne vmešava v politično strankarske boje; da se ne udeležuje intrig političnih strank, da ne vpliva z državno silo na versko in нравno življenje vernikov; da bi sploh ne podpirala gotovega političnega sistema; da ne bi vezala višjih namenov z dnevnimi strastmi in s posvetnimi oblastmi; da nima raje v rokah politične moči kot pa verski vpliv na javno življenje in politiko; da ne posega kot **politična** moč v državljansko družbo in da s tem ne krši državljanske enakosti; da ne vzdružuje duhovnikov v uredništvih političnih listov, v tajni-

štvih politične stranke; da se ne poganja za visoka mesta v politični, državni upravi in da tako ne jemlje narodu zaupanja v samega sebe.

Vsega tega danes ne moremo trditi o večini slov. duhovščine; zato tudi ne, da je res demokratična, kajti resno demokratična ustava in resnično demokratično javno mnenje **ne poznajo duhov. poslancev** (Amerika, Švica). Kaj bi tudi bilo, ako bi imela vsaka stranka v državi tretjino poslancev iz vrst duhovščine? Kot zahtevajo sedaj to nekateri duhovniki v SLS. Kak parlament bi bil to? — Ali res parlament svobodnega „suverenega“ naroda?

Dobrote centralizma.

V nedeljo je ogromna večina slovenskega naroda glasovala proti sedanjí vladi. Večina Slovencev je glasovala za to, da se sedanje razmere izpremenijo in da se začne vladati tako, da bodo ljudje zadovoljni. Izid volitev v Sloveniji je bil torej soglasen protest proti obstoječim razmeram.

Vprašanje pa je sedaj, če bo skoro soglasni slovenski protest tudi kaj zalegel! Vse kaže, da ne bo nič zalegel!

Slovinci volimo 25 poslancev, cela država pa jih voli 315. Naše število z ozirom na celokupno število poslancev ne pomeni torej nič! Kaj hočemo mi s svojimi 25 možmi proti stotinam nam nasprotnih glasov? Praktično je naše število brez vsakega pomena, pa naj glasujemo za vlado ali pa proti vladi. Mi se moramo vedno pokoriti večini. Če nam hoče srbska večina dobro, je prav, če nam pa noče dobro nam mora biti tudi prav!

Večino mandatov je dobila pri zadnjih volitvah Slovenska ljudska stranka. Kaj pa bo mogel dr. Korošec s svojimi poslanci napraviti? Samo to in prav nič več, kar mu bo dovolil — Pašič! Če bo Pašič hotel tu ali tam kaj popustiti in Slovincem milostno zagnati kakšno drobtinico, jo bodo Slovinci pobrali, če se pa za Slovence ne bo zmenil, tudi vse slovensko vpitje ne bo nič pomagalo.

V sedanjí vladi pa sedi kot zastopnik Slovencev demokrat dr. Žerjav. Ker je on član vladne večine v Belgradu, bo njegova beseda jako mnogo zalegla, čeprav ima v Sloveniji le malo glasov za seboj. Slove-

nija kot taka ne pomeni nič, Belgrad pa pomeni vse — to je glavna dobrot centralizma.

Centralizem pa je posledica one usodepolne odločitve, ki je padla leta 1918. Takrat so nas naši politični voditelji na milost in nemilost izročili belgrajskemu vodstvu in danes imamo to, kar smo l. 1918. sami hoteli imeti! Danes imamo tisto svobodo in ujedinjenje, katero so nam naši politični voditelji sami izbrali, ker ljudstva niso vprašali za njegovo mnenje.

Med prvimi, ki so se l. 1918. odločili za Belgrad, so bili tudi današnji voditelji Slovenske ljudske stranke. Danes žanjejo plodove svoje odločitve. Ti plodovi so taki, da danes za Slovenijo ne odločuje slovenska večina, ampak večina v Belgradu in v Sloveniji ne odločuje dr. Korošec, ampak dr. Žerjav oziroma tisti, komur izroči oblast nad nami gospodin Pašič.

Prihodnjo številko

našega lista bomo poslali **edno** le onim cenj. naročnikom, ki imajo plačano naročnino.

Vsem drugim — list ustavimo!

Kdor nima položnice, naj jo takoj zahteva od uprave lista.

Zaostalo, neplačano naročnino

bodemo izterjali.

Dnevne vesti.

Nedolžno veselje. V nedeljo zvečer in v pondeljek cel dan so ljudje nestrpno pričakovali izida volitev. O izidu poročamo na drugem mestu. Ko so nekateri gospodje razvideli iz števil, da na Kranjskem ni izvoljen nosilec republikanske liste, ker je dobil le 4000 glasov, so od silnega veselja kar poskakovali, češ sedaj je republikanskega gibanja v Sloveniji konec in mi bomo zopet lahko mirno ljudi farbali dalje po svoji stari navadi. Veselje raznih gospodov v Ljubljani pa prihaja nekoliko prezgodaj. Mi smo že nešteto krat povedali, da republikanstvo v Sloveniji ni noben osebni šport g. Prepeluha, ampak je **močna ideja**, ki se širi v Sloveniji in se bo še širila tudi brez g. Prepeluha. Če bo omagal g. Prepeluh pod težkim bremenom, ki si ga je naložil, ali pa če bi umrl, še zdaleka ne bo omagala in ne bo umrla republikanska misel med nami, ker bodo na mesto g. Prepeluha stopili pač drugi ljudje, ki bodo začelo delo nadaljevali s še večjo vztrajnostjo kakor doslej. Šestnajst tisoč glasov na Štajerskem in štiri tisoč na Kranjskem ni majhna številka. Če pa pomislimo, s kakšnimi težavami smo dosegli te rezultate, nas te številke naravnost presenečajo. Te številke so tako močne in trdne, da ne bodo nikdar več nazadovale, ker to so številke trpljenja in brezmejnega požrtvovalnosti in vztrajnosti. Kar

pa se rodi v trpljenju in preganjanju, je trdno in čvrsto in bo mnogo krepkejše rastlo kakor to, kar je bilo pridobljeno z lažjo in s praznimi obljubami. Republikansko gibanje v Sloveniji danes ni več odvisno od posameznih oseb. To naj blagovolijo uvaževati vsi oni, ki so se v nedeljo veselili — prezgodaj!

Ali bomo zdržali? Tako se sprašujejo mnogi ljudje po volitvah in se vprašujejo dalje: Ali bo »Republikanec« še izhajal? Ali ne bodo republikanci odnehal? Takih vprašanj je vse polno. Priznamo, da je odgovor na vsa vprašanja zelo težaven, ker ne moremo prerokovati. Upamo pa, da bo »Republikanec« še izhajal in da bo republikanska stvar med nami še prav znatno napredovala, če nas bodo zavedni republikanci le količkaj podpirali s tem, da bodo pridno naročali in še pridnejše brali in širili med ljudstvo misli, ki jih zastopa »Republikanec«. Delati je treba in ne obupati!

Škoda glasov! Pri zadnjih volitvah v Sloveniji smo doživeli, da so posamezni politični špekulanti, ki nimajo nobene stranke za seboj, postavili svoje škrinjice. No, to bi tudi še razumeli, da posamezne skupine volilcev postavijo svoje škrinjice, čeprav niso še organizirani kot stranka, ako zastopajo kakšno politično idejo. Toda tudi tega niso imele posamezne škrinjice za seboj. Tako smo na primer imeli na Kranjskem

škrinjico nekega Murna, ki je postavil svojo škrinjico na stroške države s pomočjo klerikalcev in s sodelovanjem nekega bivšega komunista. Na Štajerskem ste bile postavljene kar dve takšni škrinjici: nekega zagorskega in radičevega disidenta Lovrekoviča. Poleg teh strank smo imeli različne druge škrinjice, ki so sicer zastopale nek gotov enoten političen in socialen program, bile pa razcepljene zaradi osebnosti. Tako so se glasovi brez potrebe in na veselje vladnih strank in klerikalcev cepili. Tega ne bo preje konec, dokler se ne bodo volilci naveličali svoje kroglice metati v takšne škrinjice. In do tega pride; čim preje, tem bolje.

Strah ima velike oči. Sedaj, ko gledamo nazaj na volilno dobo, se moramo prav od srca smejati, kako smo jo slov. republikanci zakurili klerikalcem. Ta mogočna stranka „slovenskega naroda“ (mi namreč po klerikalni teoriji ne spadamo k slovenskemu narodu!) je imela pred komaj porojeno slov. republikansko stranko takšen strah, da je pozabila i na dr. Žerjava i na Puclja in na vse drugo ter se je vrgla edinole na nas. Pri tem se je posluževala samih laži osebnega značaja. No, v političnem boju se pripeti marsikaj; toda v imenu vere tako lagati o svojih bližnjih, kakor so to počeli naši klerikalci, je pa menda le preveč. Uboga vera in cerkev, kadar jo vzame v zaščito politična stranka, zlasti še takšna, kakršna je danes SLS.

Mistifikator. V Borovnici imajo nekega fantalina, ki pravi, da je vseučiliščnik, drugače pa je znan kot hud klerikalni agitator. To je vse v redu, ker je to njegova pravica. Toda ta fantalin se poslužuje zelo umazanih sredstev. Nam je poslal za zadnjo številko nek dopis s potvorenim pisavo, ki smo ga v dobri veri tudi natisnili, nepoznavajoči krajevnih razmer. V tem dopisu se je fantek spravil na tamošnjega obče spoštovanega obrtnika g. Kokolja, hoteč ga osmešiti. Toda blato, ki ga je vrigel, je padlo nazaj in ga pokrilo s sramoto v očeh vseh dostojnih ljudi. Zakaj takšnih barabskih metod se poslužujejo samo moralno docela pokvarjeni ljudje. Poskrbeli bomo, da ga bodo ljudje spoznali in se ga ogibali kot garjeve ovce.

V narodni blok sta vstopila republikanska kandidata gg. Andrej Kelemina in Emeran Stoklas, je poročal „Slovenec“ tik pred volitvami! Danes sta oba gospoda — republikanska poslanca! Poročila te vrste „Slovenec“ ne delajo posebne časti! Gotovo pa je, da nam je ta zlobna laž vzela prav lepo število glasov.

Poslanci HRSS v Sloveniji so Štefan Radič, Andrej Kelemina in Tisaj, poročila „Slovenec“. To poročilo je treba popraviti toliko, da imenovani gospodje niso poslanci HRSS (hrvaške republikanske kmečke stranke), ampak so poslanci **Slovenske republikanske stranke**. Štefana Radiča so si izvolili **slovenski** republikanci na Štajerskem za nosilca svoje liste na svojem zaupniškem zborovanju in Štefan Radič bo svoj štajerski mandat odložil, tako da pride za njim na vrsto g. Emeran Stoklas. Laž, da so **slovenski** republikanci samo „hrvaška pripraga“, ne bo držala.

Volilni izid v Belokrajini je vse republikance presenetil. V okraju, ki je znan kot skozi in skozi republikanski, so dobili republikanci samo 700 glasov, monarhistična Slovenska ljudska stranka pa skoro **dva tisoč!** To se da razumeti in razlagati le tako, da so številni agitatorji Slovenske ljudske stranke tik pred volitvami ljudi preslepili s tem, da so povsod trdili, da je SLS tudi za republiko! Tej laži so ljudje nasedli in temu primeren je tudi rezultat. Podobno kakor v Belokrajini je bilo tudi v raznih obmejnih okrajih na Štajerskem. Ko bodo pa ljudje spregledali in spoznali, kako grdo so bili potegnjeni, bo rezultat vse drugačen.

Volitve v oblastne skupščine. „Jutro“ poroča, da bo vlada še to spomlad razpisala volitve v oblastne skupščine. Oblastne skupščine bodo

neke vrste deželni zbori, ki bodo imeli jako važen delokrog. Na te volitve se moramo pripravljati takoj, da ne bo prepozno. Republikanci, na delo! Širite povsod naš list in povsod ustanovljajte krajevne politične republikanske organizacije, da nam naši nasprotniki s svojimi lažmi ne bodo zopet tako škodovali kot so nam pri zadnjih volitvah!

Volitve v Ljubljani. V Ljubljani je dobil mandat dr. Korošec. To je prvič v zgodovini, da je Ljubljana dala večino svojih glasov zastopniku SLS. To pa še ne pomeni, da je Ljubljana „klerikalna“. Ljubljana je glasovala za dr. Korošca, ker je hotela povedati, da ne mara za metode dr. Žerjava, ni pa rekla, da hoče in si želi dr. Korošca. Če bi ne bili tedni dni pred volitvami na Koroščeve shodu nastopili Orjunaši, policija in žandarmerija, bi bil volilni izid v Ljubljani zelo drugačen. Tako pa je dr. Korošcu pomagal do zmage v Ljubljani edinole dr. Žerjav.

Ljubljanski mandat. V Ljubljani je bil izvoljen dr. Korošec z večino neklerikalnih glasov. Sedaj se po mestu širi agitacija, naj dr. Korošec odloži ljubljanski mandat, češ da je Štajerc. Ljubljano naj zastopa pa Ljubljčanin. No pa to ni stvar volilcev, temveč vodstva SLS. Kako bo, bomo pa še poročali.

Škoda za glasove! Če primerjamo število glasov, ki so bili oddani za razne male stranke, moramo reči, da je škoda, da se ljudstvo ne more najti v eni skupini. Poglejmo: za komuniste je glasovalo na Kranjskem nekaj nad 2000 ljudi, ravno tako na Štajerskem. Oficijelni socialisti so dobili na Kranjskem komaj nekaj nad 800 glasov, takozvani Bernotovci pa nekaj nad 700. Ali ima vse to kakšen smisel? Ali ni škoda stroškov za liste, letake in agitacijo za te stranke? Slovenski kmečkodelavski republikanci nudijo edino možnost, da se ti razcepljeni glasovi v bodoče strnejo v enoto. To bo v interesu našega ljudstva na kmatih in v mestih!

Kdo je zmagal v Sloveniji? Po rezultatih volitev sodeč, bi morali reči, da je zmagala v Sloveniji Slovenska ljudska stranka, ker je dobila 19 ali 20 mandatov. Če se pa vprašamo, s kakšnimi sredstvi so ti mandati pridobljeni, je rezultat nekoliko drugačen. Na drugem mestu smo že povedali, da je Slovenska ljudska stranka zmagala v glavnem s tem, da so njeni agitatorji lagali, da je SLS za republiko in mnogo tisoč za SLS oddanih glasov je republikanskih. Med republikanske glasove štejeemo lahko tudi socialistične in komunistične glasove. Če torej pogledamo volilni izid s te strani, vidimo, da je v Sloveniji zmagala republikanska misel, čeprav republikanci niso dobili več mandatov kakor tri. S tem dejstvom bo treba v bodoče resno računati.

Krškavas. Naš uspeh na voliščih Čatež in Velika Dolina je precej dober. Če bi bilo na vseh drugih voliščih tako, potem bi imeli mi samo enega poslanca na Kranjskem manj, kakor klerikalci. V občini Cerklje na Dolenjskem so volili ponaveč klerikalno, to pa menda zato, ker so gospod minister Sušnik 21. novembra 1924 prinesli svojim volilcem lep dar — eno škatljo ministrskih cigaret, katere so razdelili svojim pristašem. Tudi drugim so bile te cigarete na razpolago, toda mi, republikanci, smo ta dar odklonili, ker ne damo svojega političnega prepričanja za — eno ali dve cigareti. Te cigarete so edina dobrota, ki jo je naklonil gospod minister Sušnik krškemu okraju. — A. V.

Pišee pri Brežicah. Tukajšnji slovenski republikanci se leno zahvaljujemo vsem, ki so nam v zadnji volilni borbi pomagali in ostali zvesti stranki svobode, kljub strašni agitaciji klerikalcev, ki so lagali na vso moč ter zlasti zadnji teden prirejali sestanke po vseh vaseh. Čeprav za enkrat nismo še zmagali, je bil vendar naš uspeh za prvi začetek zelo lep.

Smlednik. Pri nas so gotovi ljudje, ki obsojajo vse, kar ne tuli v njih rog, ki hočejo uničiti vse, kar ne gre

po njihovem receptu. Seveda za do-sego namena se pa poslužujejo vse-ga mogočega, a glavno orožje jim je laž. Tako se je že cel teden pred vo-litvami, prav posebno pa še na dan volitev v nedeljo, odlikovala dvojica teh veljakov s svojimi originalnimi lažmi. Da imajo ti ljudje talent za la-ganje, to se jim mora priznati. Ža-lostno je tudi to, da ne vporabljajo svojih „odličnih“ zmožnosti narav-nost, ampak zahrbtnost, to je njih geslo. Pa jim ni zameriti. Minula je namreč že davno sezona — pljučk — in raznovrstnih — „šnicljev“ — zato pa sedaj že fantazirajo o „riče-tu“ in sličnem. In ker ne dobijo dr-žavne podpore za brezposelne, zato so pa otvorili tovarno „laži“. Kako dolgo jim bo to neslo pa prihodnjič.

Ormož. Volitve so za nami. Mir-no sedaj lahko presodimo, kje tiči krivda, da nismo dosegli uspehov, katere bi morali doseči, če bi se agi-tacija vršila normalnim putem. Ta-kih volitev kot so bile sedanje, men-da ne pomni naš svet. Vse kar živi, je padlo po nas republikancih in ču-dež je, da smo dobili še to, kar imamo. Pregarjala nas je vlada, zasle-dovali so vsak naš korak demokrati, najhujše davili so nas pa klerikalci. Pri nas so od hiše do hiše širili vest, da je Radičeva škrinjica razveljav-ljena in da je škoda za vsak glas, ki pade v Radičevo škrinjico. Radiča so popisali ljudem kot vraga in so-vražnika slovenskega ljudstva naj-hujše vrste. Na naših shodih so sto-pali klerikalci in Orjunaši v eno vr-sto proti nam. Zadnje dni pred volit-vami so raznesli vest, da je druga škrinjica od vlade brzojavno razve-

ljavljena. Posamezne naše kandidate so pri ljudeh očrnilili, da so dobili iz volilnega fonda in od demokratov nad 100.000 Din denarja za volilno agitacijo. Sramota za drja Korošca, ki je izjavil, da Radiču sedaj, ko je zaprt, ne bo padel v hrbet! Korošce-vi ljudje pa so hujše preganjali Radi-ča, kot demokrate. To stoji! Po eni strani se bratijo z Radičem, po drugi strani pa ga zasramujejo. — Na tako nesramen način pošten človek ne iz-daja svojega političnega sobrata. Toda maščevanje pride. Na stotine naših volilcev je ostalo pri teh vo-litvah doma, zopet drugi so volili lažnjivo, zapeljani klerikalno škrinji-co. Zapeljani, ker se je reklo, da bo-do vsi Radičevi mandati v slučaju iz-volitve razveljavljeni, in teh glasov bi bilo škoda, ker so izgubljeni, zato raje v klerikalno škrinjico ž njimi. To se je tudi zgodilo na goljufiv na-čin in proti prosti volji ljudstva. Za-čnimo s podvojenim, potrojenim de-lom za druge volitve; premalo smo bili pripravljeni sedaj in tudi premalo nas je bilo odločnih borcev; mnogi so se tudi zbalili in poskrili: dobro, da se poznamo. Bog nam daj samo zdravje in nas združi vse pošteno misleče v eno fronto, pa ni vrag, da ne bi razbili lopovski obroč na dvo-je, ki ga noben kovač ne bo več skr-pal skupaj.

Prodajalce našega lista prosimo, da nam pošljejo takoj vse neprodane izvode v svrhu obračuna za prete-kle mesece. — Uprava.

Položaj po volitvah.

Za nedeljske volitve je vladalo povsod veliko zanimanje in svet je z nestrpnostjo radovednostjo čakal na volilni izid. Vsak se je namreč dobro zavedal, da tako, kakor je šlo, dolgo ne more več iti in zato je vse priča-kovalo od nedeljskega izida volitev odločilen preobrat.

Rezultat nedeljskih volitev pa je, da se obstoječe stanje ni izpremenilo. V Sloveniji in na Hrvaškem je sicer zmagala opozicija, zmagala je v res-nici tudi v Srbiji, torej po celi dr-žavi, toda vlada je znala stvar za-obrniti tako, da ima večino manda-tov in zato bo imela vlada tudi v parlamentu večino. Kako je vlada svojo večino naredila, je zaenkrat postranska stvar. Glavno je, da ima vlada večino in s tem dejstvom je treba računati.

Pašič, Pribečević, Žerjav bodo vladali še naprej kakor bodo hoteli. Ti gospodje bodo lahko zviševali ali pa zniževali davke, nastavljali ali od-

stavljali bodo uradnike, klicali voja-ke pod orožje ali pa jih odpuščali domov, delali bodo lahko nove po-stave, kakršne bodo njim všeč — z eno besedo, ti gospodje bodo lahko vladali po svoji volji, brez vsakega najmanjšega ozira na ljudsko voljo.

Tako vlado pa imenujemo **dikta-turo**. Naši diktatorji so se sicer za-vili v parlamentarni plašč, ker so razpisali in izpeljali volitve. Volitve so pa izpeljali tako, da so oni morali dobiti večino. Po volitvah stoji te-daj stvar tako, kakor da bi volitev sploh ne bilo. Parlamentarna večina, ki bo v parlamentu odločevala, bo na vsa povelja Pašiču prosto kimala kakor da je ni tu. Vladal bo Pašič, kakor je vladal že pred volitvami.

Proti diktaturi ne pomaga nobe-no mirno sredstvo. Na Španskem vlada diktator Primo de Rivera, na Laškem vlada Musolini, v Srbiji vla-da Pašič, v Bolgariji vlada Cankov, v Rumuniji pa Bratianu. To ni brez

pomena. Pozabiti namreč ne smemo, da je tiha spremljevalka vsake dik-tature vedno — protidiktatura in mi stojimo že prav globoko v njej.

Kako se bo ta stvar končala? To je težko prerokovati. Skoro gotovo pa tako, kakor se je končala še vsa-ka diktatura.

Mogoče nam bo kdo rekel, da gle-damo prečrno in da ne bo tako hudo. Mogoče. Toda vedno je boljše biti pripravljen tudi na najhujše kakor pa pretečo nevarnost prezreti. Mi mo-ramo biti pripravljeni tudi na čuden konec, da se ne bomo zopet lovili kakor smo se l. 1918., ko nismo ve-deli vsi skupaj, kaj in kako.

»Zadružna založba.«

Na jesen l. 1923. je bila ustanov-ljena v Ljubljani zadruga „Zadružna založba“, ki si je nadela za svoj cilj izdajati dobre knjige in brošure ter revije in sploh časopise za delavsko ljudstvo. To pogreša že dolgo orga-nizacije, ki bi se bavila z izdajanjem za delavstvo primerne čtiva.

Zadruga je izdala doslej že lepo število brošur in knjig. Kot prva iz-daja sta izdana v l. 1924. in 1925. Zadružna koledarja s prav lepo vse-bino. Sledila jima je „Zadružna knjiž-nica“. V njej je izšlo doslej devet zvezkov.

V prvem, ki nosi naslov „Jubilej Dela“, nam hoče pisatelj ob 15letnici „Konz. društva za Slovenijo“ poka-zati velike uspehe, ki jih je ta za-druga v tej kratki dobi dosegla. Ce-na 2 Din.

Drugi zvezek prinaša kratek zgo-dovinski oris „Delavskega zadruž-nega gibanja v Sloveniji.“ Takega dela nam je povsem manjkalo. Slika nam težke borbe pionirjev zadruga-rstva v zadnjih 30-letih in kaže na rezultat tega dela, ki se zrcali v dej-stvu, da je 25.000 zadrugarjev, danes organiziranih v zadrugah, včlanjenih v Zvezi gospodarskih zadrug v Ljubljani! Cena 2 Din.

V tretjem zvezku je priobčena zgodovina angleškega zadrugarstva. Treba bi bilo, da jo čita vsakdo. Ce-na 1.50 Din.

Četrti zvezek prinaša Wildbrand-tovo studijo „Praktični socializem“. To delo bi imelo biti učitelj vsakega zadrugarja. Cena 1.50 Din.

V petem zvezku sta objavljeni študija znanega ruskega zadrugarja prof. Totomianca „O početku zadruga-rstva“ ter spis angleškega zadruga-rja Sidneyja Webba „O političnem razvoju britanskega zadružnega gi-banja“. Obe razpravi sta poučni in najdeti naj mnogo čitateljev. Cena 2 Din.

Šesti zvezek priobčuje pravila in načrt dela v novi stanovanjski za-drugi „Stan in Dom“. Cena 1.50 Din.

Sedmi zvezek prinaša prof. To-tomiancev spis „Predhodniki in pionirji zadružnega gibanja“. Spis bi moral čitati vsakdo, ki ga zanima zgodovina zadrugarstva. Cena 2 Din.

Osmi zvezek je posvečen ženam. Pod nazivom „Žena in zadruga-rstvo“ je v njem zbranih več spisov prof. K. Gide-a, dr. Foerster-a, E. Bonfieldove in dr., ki vsi kažejo na dejstvo, da „je najboljša torišče za ženo zadruga, kjer tvori večino ona s svojo nakupno košaro.“ Cena dva dinarja.

Deveti zvezek (v tisku) se bavi z novoustanovljeno „Del.-kmečko za-varovalnico na življenje“ v Ljubljani. Priobčuje tabele o vplačevanju pri-spevkov, daje navodila za lastno iz-računavanje višine zavarovanja in prispevkov. Cena 2 Din.

Poleg „Zadružne knjižnice“ se je začelo izdajati tudi „Socialno poli-tično knjižnico“. V tej je izšla kot l. zvezek razprava znanega našega publicista „Idejni predhodniki da-našnjega socializma in komunizma“. Delo razpravlja o močeh, ki so tvo-rili in ustvarjali pota ter zbirali snov za gibanje, ki ga zovemo — socija-listično. Bili so predhodniki velikega misleca Karla Marksa, ki je na os-novi njih spisov in izkušenj, ki si jih je sam pridobil iz študija kapitalisti-čne industrije, zgradil tkzv. „znan-stveni“ socializem. Priporočamo jo vsakomur v pazen študij. Cena izvo-du na finejšem papirju Din 30, na slabšem Din 25.

Omeniti moramo še mesečnik „Pod lipo“, ki je začel izhajati lan-sko leto. Na 16 straneh prinaša naj-različnejšo vsebino. V njej so zasto-pani delavski pesniki Čulkovski, Ma-ček, Golouh, Ada Negri; pisatelji Zo-la, Gorkij, Čehov, d' Amicis, Oliger, dr. Šorli, Andersen, L. Kuhar; za razgovore „Pod lipo“ so poskrbeli S. Smiles, Spurgeon, Marden, Maz-zini in drugi; poučne in znanstvene članke so pa napisali Abditus, M. Čo-bal in Ignacij Mihevc (oba sta napi-sala svoje spomine iz prvih let socia-listične organizacije), Ant. Kristan, Historicus, R. Golouh, Iv. Hladnik ter še več drugih pisateljev (Macdo-nald, Haberman in dr.).

Lepa knjiga je l. letnik „Pod lipo“. Priporočamo jo vsem. Naročnina znaša letno Din 36. l. letnik je tudi še na razpolago.

„Zadružna založba“ izdaja kon-čno še mesečnik „Konzument“, ki se bavi z zadružnimi vprašanji sploh. Vse zgoraj označene knjige in li-sti se dobivajo pri „Zadružni založbi“ v Ljubljani, Aleksandrova c. 5.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Društvom in zasebnikom

prevaja in prepisuje spise

„Posredovalec“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Za pouk in zabavo je potrebno dobro čtivo, ki je tudi veselje in kras knjižici. Za Din 5.— se dobi najboljši Kellerjev roman

Regina

Za Din 15.— najlepši roman srb-skega pisatelja Nušića

Občinsko dete

in za Din 14.— se dobi knjiga

Zeleni kader

ki opisuje življenje legionarjev za časa svetovne vojske in razsula Avstrije — v tiskarni

J. Blasnik nasled. v Ljubljani,

Breg št. 12.

Denar je poslati naprej.

Komisijsko trgovino in tr-govsko agenturo

obavljaja

„Posredovalec“

Ljubljana,

Sv. Petra, cesta št. 23.

Ure Zlatnina

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Ščipalci Očala

Rupim: Dunajski in Ljub-ljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

HINKO SEVAR
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
ki posluje v novopre-urejenih prostorih
v Ljubljani

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po **8%** ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru. Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno 1898

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši ob-restni meri brez vsakga odbitka.

15letno jamstvo

najpopolnejši **Stower** šivalni stroj s pogrez-ljivim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pri-pravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

Trboveljski premog drva koks
angleški premog šlezjske brikete
dobavlja
ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja!

Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natan-čnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesionari od ministrstva za trgovino in obrt.
Ljubljana, Židovska ulica št. 5.
Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in ne-šivilje.